

Å r g å n g 1

N u m m e r 2

D e c e m b e r 1 9 9 1

M e d l e m s b l a d

f ö r

Släktföreningen von Schéele - Bergenheim

AKTUELLT FRÅN STYRELSEN

Styrelsen vill inledningsvis uttala förhoppningen, att Ni fann nöje i det första numret av vårt medlemsblad. P.g.a. att detta blev så försenat - det var egentligen tänkt att det skulle ha utkommit i april - kommer nr 2 redan nu, blott drygt två månader efter nr 1, för att vi ska hålla den utlovade utgivningstakten om två eller tre nummer per år. I fortsättningen beräknar vi att bladet ska utkomma med fyra à fem månaders mellanrum.

Styrelsen arbetar oförtrutet vidare med olika frågor. Under året har vi haft tre ordinarie styrelsemöten och två arbetsmöten. Just nu är det de här uppgifterna, som är mest aktuella:

§ Släktmötet 1992

Nästa år är det åter dags för släktmöte. Enligt den rekommendation som uttalades av en majoritet av deltagarna vid släktmötet i Kungsäter skall 1992 års släktmöte förläggas till slutet av våren i Harplinge. Styrelsen har följt dessa intentioner och kan nu presentera tid och plats för släktmötet. Det kommer att äga rum l ö r d a g e n d e n 1 6 m a j 1 9 9 2 i H a r p l i n g e.

Lokal är redan bokad och styrelsen arbetar för fullt med att planera mötesprogrammet. Har Du några förslag på lämpliga programpunkter eller aktiviteter, så hör av Dig till någon i styrelsen. Alla uppslag är välkomna!

§ Uppläggning av släktregister och medlemsförteckning på datadisketter

Som ett led i rationaliseringen av styrelsens arbete överhuvudtaget och hanteringen av släktarkivet i synnerhet pågår f.n. dataregistrering av dels "basuppgifter" om fanjunkarna Herman von Schéeles och Theodor Bergenheims ättlingar, dels föreningens adressförteckning . De "basuppgifter" som noteras för varje person är fullständigt namn, födelsedatum och -ort, ev. giftermålsdatum

och -ort, ev. dödsdatum och -ort, motsvarande uppgifter för ev. make/maka samt ev. barn. När registreringen av de i släktarkivet tillgängliga uppgifterna är slutförd kommer medlemmarna att tillsändas en kopia av noteringarna för sin familj eller släkt- gren för rättelser och kompletteringar. På det sättet hoppas vi, att registret i framtiden ska bli mera komplett och korrekt.

Utdrag ur registret kan göras mycket enkelt. Likaså kan korrigeringar vidtagas utan några problem. Aktualiteten blir därmed hög. Naturligtvis är detta under förutsättning, att det är korrekta uppgifter, som matas in, varför styrelsen ännu en gång vill påminna om vikten av, att Ni meddelar föreningsledningen skedda förändringar inom slakten samt om Ni flyttar.

§ Utarbetande av stadgar för föreningen

Såsom nämndes i förra numret har ett preliminärt förslag till föreningsstadgar utarbetats. Under hösten har detta bearbetats och några justeringar vidtagits. Förslaget, som totalt omfattar fyra sidor, kommer att presenteras i nästa nummer av medlemsbladet.

§ Framtagning av färgbilder av vapen

Styrelsen arbetar f.n. också med att ta fram färgbilder av vapnen för våra två släkter, von Schéele och Bergenheim. Medlemmarna kommer sedan - kanske lämpligen i samband med släktmötet - erbjudas att införskaffa sig egna exemplar av dessa till självkostnadspris. Vi hoppas, att vi till nästa nummer av medlemsbladet ska ha utförlig information att vidarebefordra till Er i denna fråga.

I detta sammanhang kan det även vara lämpligt att kasta ut frågan om det bland föreningens medlemmar finns något intresse för ex libris med släktvapen på. Intresserade bör ta kontakt med någon i styrelsen - gärna rätt så snart - så att vi kan planera upplagestorleken på ev. beställningar.

På förekommen anledning vill styrelsen slutligen påpeka, att det inbetalningskort, som - kraftigt försenat - skickades ut i september, avsåg **1991** års medlemsavgift. Inbetalningskort för **1992** års medlemsavgift kommer att sändas ut en bit in på det nya året. En del av Er har redan nu betalt för båda åren, vilket naturligtvis går bra, även om det på intet sätt är nödvändigt.

Adam von Schéele

Avlägsen släkting i Holland

För en tid sedan fick undertecknad ett brev från en man vid J.W. de Putter bosatt i staden 's Heer Arendskerke i Holland. Han härstammar precis som samtliga vi svenska medlemmar av släkten von Schéele från 1500-talsprosten Johannes Scheele i Wiek på Rügen. Denne Johannes ska enligt traditionen ha haft sexton barn, även om någon fullständig förteckning över dessa inte föreligger. Tre av sönerna hette Martin, Heinrich och Joachim. Martin var köpman i Stralsund och Pasewalk och det är från honom, som vi härstammar. Joachim Scheele - uppkallad efter sin farbror, Joachim Scheel (1531-1606), som med tiden kom i svensk tjänst, blev amiral och en tid ståthållare på Åbo slott - satsade liksom denne på en militär karriär. Han blev så småningom räntrmästare och adlades 1622 av kejsare Ferdinand II med namnet von Schéele. Under 30-åriga kriget flydde han till Sverige, där han blev ståthållare på Svartsjö slott. När han avled 1629, 68 år gammal, hedrades han med gravsättning i Ridderholmskyrkan. Heinrich (Hendrick) var också militär och utvandrade till Holland, där han bosatte sig i byn Driewegen. Det är från honom, som vår holländske frände härstammar. Ättlingarna till denne Hendrick Scheele har f.ö. sedan flera år en släktsammanslutning. Jag har nu skickat lite material om den svenska släkten och dess historia till J.W. de Putter. Kanske får jag anledning att återkomma till ämnet här i medlemsbladet.

Adam von Schéele

Internationella rötter

Vår ordförande Bengt Bergenheim konstaterade i förra numret av medlemsbladet bl.a. att släktföreningens rötter finns runt hela Östersjön. I dessa tider då så stora förändringar sker på Europas karta och motsättningar mellan olika folkgrupper skakar olika länder finns det kanske särskild anledning att påminna om detta vårt internationella ursprung.

Till att börja med bör det väl påpekas att vårt land under t.ex. 1500-talet hade helt andra gränser än idag. "Vårt avlånga land" är senare tiders uppfinning. Skåne, Halland och Blekinge var danskt område, medan Bohuslän, Jämtland och Härjedalen tillhörde Norge, varför det mörka Småland var gränsbygd i söder och området kring Göta älvs mynning utgjorde en ensam port mot väster. Lapplanden och stora delar av Norrlands inland var ännu relativt okänt område. I gengäld var hela Finland en del av det svenska riket.

Om vi så tittar på von Schéelesidans anfäder finner vi att de äldsta Schéelarna var köpmän och präster i Pommern och på Rügen. En annan av anfäderna,

amiralen Michael Henck, var son till en kabeljofiskare i Stettin (Szczecin) i nuvarande Polen, medan Michael Hencks son i sin tur föddes i Windau (numera Ventspils) i nuvarande Lettland. Bland andra anfäder finns t.ex. en man vid namn Tore, som under 1500-talets andra hälft utvandrade från Norge till Sverige, där sonen Sven Toresson blev handelsman i Jönköping. Släkten Wendel har säkerligen sitt ursprung i Danmark, ty den äldste kände anfadern bodde i början av 1700-talet i Sölvesborg i Blekinge.

Bergenheimarnas ursprung finner vi som bekant i Värmland, men några internationella inslag finns. Välbekant är Birgitta "ett engelskt fruntimmer" och Erik Theodor Bergenheims mor var ju född Örkevitz, ett namn som låter judiskt och skulle kunna antyda invandrarbakgrund. Om någon vet något mera om detta, så kontakta gärna mig.

Bland övriga släktingar finns ju bergenheimskontingenten i Finland och von Schéelefamiljen i Alaska. Trots att det här endast har dragits fram några få exempel måste slutsatsen därför bli att vi kan finna anfäder och släktingar lite varstans i vår omvärld.

Adam von Schéele

I dagarna utkommer den nya utgåvan (1992 års upplaga) av Adelskalendern. Det är den nittionionde i ordningen av de officiella, d.v.s. de numera av Riddarhusdirektionen utgivna. Fram till början av 1960-talet utkom kalendern, vars fullständiga namn är Sveriges ridderskap och adels kalender, årligen, därefter under en tjugoårsperiod vartannat år, men sedan 1983 utkommer den blott vart tredje år. Den nya utgåvan upptar drygt 600 levande ätter, varav ett femtiotal är utdöda på svärdssidan.

En kort rapport från Eric Bergenheims 100-årsdag

Carl Eric Theodor Bergenheim fyllde den 8 oktober 100 år. Födelsedagen firades under stort gemyt i Erics bostad i Vällingby. En stor mängd släktingar och vänner hade mött upp för att hylla den pigge jubilaren.

Barnbarn och barnbarnsbarn i Falun (Björn Nissen med familj) framförde med gitarr och sång nedanstående egenhändigt diktade visa till melodi av "34:an". Den beskriver mycket målande Erics liv och intressen.

Till Eric Bergenheim på 100-årsdagen den 8/10 1991

1. Långt, långt bort i Kalifornien i oktober -91
föddes det en liten pojke som var "all right" på alla sätt.
Snart han kunde plocka plommon, kanske red i lagom lunk
och i närheten där fanns det både skallerorm och skunk.

Refr. Och nu har vi kommit hit från Falun,
ja, nu har vi farit hit med hast.
Nu skall gammelmorfar firas
för han fyller 100 "bast"!
Och vi känner oss så stolta över våran jubilar,
honom är det sannerligen krut i, den saken är ju klar!

2. Eric Bergenheim var namnet, han blev svensk så småningom
när föräldrarna for hem till landet varifrån de kom.
Eric växte upp och gifte sig, med Maja blev han fem!
De fick barnbarn - 13 barnbarnsbarn har kommit ifrån dem.

Refr. Och nu har vi kommit hit från Falun ...

3. Händig har han alltid varit, allt har han en lösning för
och han har en teknisk ådra, därför blev han ingejör
fick sitt jobb vid Sveriges Järnväg och blev tåg- och lokavan,
snart så hamna´ de i Kiruna och se´n i huvudstan

Refr. Och nu har vi kommit hit från Falun ...

4. Stundom har han även felat och har kretat på små djur.
Andra djur har han beskådat i Guds härliga natur
för han älskar ju att gå där, både vardag liksom helg,
och den veckan han fyllt 80 år, så sköt han visst en älg!

Refr. Och nu har vi kommit hit från Falun ...

Eric Bergenheim hedrades dessutom bl.a. av tillresta representanter för släktföreningen i form av ordföranden Bengt Bergenheim och arkivarien Stig Bergenheim. Den sistnämnde överlämnade ett specialkomponerat diplom såsom bevis på, att Eric nu är den bergenheimska släktgrenens nestor tillika huvudman.

Gertrud Bergenheim-Nissen [Fj. VI]

Gunhild och Vanja Simonsson [Pl. III/Fj. IV] har försett oss med denna reseberättelse från tiden före första världskriget. Den är nedtecknad av deras moster Signe Bergenheim (1888-1977) och skildrar hennes och systemen Hildurs (1890-1979) besök hos E.T. Bergenheims yngste bror Alfred (1836-1916) och hans familj i kungliga huvudstaden. Den faster Anna, den moster Ida W. och den morbror Hugo som nämns är Victor Bergenheims hustru Anna, f. Goës (1867-1960), Ida von Schéele (1861-1946), gift 1:o Stenhoff, 2:o Wallman samt Hugo von Schéele (1870-1946).

Dagboksanteckningar från Stockholm år 1908

Då voro Hildur och jag på besök hos vår Pappas farbror Alfred och tant Stina samt deras fosterdotter Betty.

Jan. 30 voro vi på Operan; där gavs "Mignon".

- " - 31 hälsade vi på hos fröknarna Lang, mostrar till faster Anna. Senare träffade vi Lalla och Elsa Brodin.

Febr. 1 tog vi en långpromenad tillsammans med Lalla och Elsa över Strandvägen, Djurgårdsbrunnsviken, Rosendalsbacken, Djurgården och Skeppsholmen.

- " - 2 voro vi i Slottskyrkan; där sågo vi bl.a. även Prins Eric. Senare voro vi på Skansen och sågo mycket vackert. Drucko kaffe på Höganloft därstädes.

- " - 3 voro Lalla och vi vid Saltsjöbaden; där var förtjusande vackert. På tågresan hem fick vi sällskap med två japaner, en dam och en herre.

- " - 4 voro vi på Nationalmuseum tillsammans med farbror Alfred. Senare voro vi med faster Stina hos vår moster Ida W. där vi drucko kaffe och superade.

- " - 5 voro vi på Svenska teatern och sågo "En Vintersaga".

- " - 6 voro vi först vid Nya Kyrkogården och sedan i Hagaparken, Haga slott, Koppartälten och grundmurarna till Gustav III:s slott, som aldrig blev byggt.

- " - 7 ?

- " - 8 voro vi på Biologiska museet, Mineral- och Etnologiska museet. Drack kaffe på en automat, samt voro på kvällen på lördagskonsert i Kungl. Vetenskapsakademiens hörsal.

- " - 9 voro vi bjudna av moster Ida på Svenska teatern på matiné "Gamla Heidelberg".

På kvällen hade farbror ungdomsbjudning + två äldre herrar. Där träffade vi för första gången Signe Wranér och hennes far, författaren. En annan författare och kompositör, H. Sandberg, var också där. Dessutom ungdomarna Carlstedt: Carin, Greta och Eric* - underbara alla tre - m.fl.

- - -

Här slutar mina anteckningar av okänd anledning. Men en kväll voro vi i Rosendalsbacken och åkte kälke ut över Djurgårdsbrunnsviken tillsammans med syskonen Carlstedt, en stud. Olle Carlsson, en dito Edvin Tall m.fl.; det var massor av snö och sträng kyla (-18 - -20° C) samt månsken! Kälkar och dyl. lånades ut av en ordningsvakt; där voro många ungdomar samlade. Hildur och jag voro klädda i våra små fina promenaddräkter; min av mörkgrönt kläde, Hildurs av blått. Därtill hade vi klädsamma, koketta filthattar i något ljusare färg med stora sidenbandsgarnityr. Vi hade fina snörkängor av chevreauskinn. Till underkläderna hade vi endast vita bom.ben-kläder med virkade spetsar på. Under kälkåkningen kom snön in i dessa plagg och den frös till is, så benkläderna blev styva som glas. Men någon förkylning kände vi ej av!

Efter omkr. två veckor i Stockholm reste vi till Eskilstuna och hälsade på hos morbror Hugos några dagar. Återvände sedan hem, rika på trevliga minnen. På den tiden kostade en enkel biljett Horred - Stockholm kr 12:40. Kaffe med bröd 25 öre per person!

* Denna Carin C. blev sedan musikdirektör och organist, Greta C. blev gym-nastikdirektör och Eric C. blev bankman. De voro länsmansbarn från Grythyttelund, nära Loka. En stor och älskvärd familj, farbror Alfreds go-da vänner.

Fortfarande är det en hel del luckor i vårt fotoarkiv. Vi saknar ännu bilder på många släktingar. Inte minst gäller detta de yngre generationerna. Därför vill vi ännu en gång gå ut med en vädjan till Er, att gå igenom Era egna fotosamlingar och se om det finns något där, som kan vara av intresse för släktarkivet. Om Ni har möjlighet att fotografera av fotona själva så gör det; annars kan vi ombesörja detta genom kontakter. Notera noga alla viktiga data, som Ni känner

till om fotona, d.v.s. vad/vem/vilka, som de föreställer, när och var de är tagna, vem som tagit dem o.s.v. innan Ni sänder dem till vår arkivarie Stig Bergenheim för avfotografering eller - ännu hellre - donation till släktarkivet. Naturligtvis noteras alltid givarens namn noga på alla foton och handlingar, som tillförs släktarkivet.

Ett litet klargörande

De beteckningar - t.ex. Pl. IX eller Fj. I - , som står efter en del namn i såväl detta som föregående nummer har möjligen förbryllat en del av Er. Dessa har inkluderats för att visa vilken gren personen ifråga tillhör, d.v.s. från vem av de många Plönninge- och Fjällare-gårdsbarnen han eller hon härstammar. Pl. står således för Plön-ninge och Fj. för Fjällaregården. En fullständig lathund ser ut så här:

Plönninge [Pl.] (von Schéele)

I	Henri	1855 - 1909	
II	Richard	1857 - 1937	
III	Minnie	1859 - 1933	
IV	Ida	1861 - 1946	gift med Therese Bergenheim
V VI	Helfrid	1863 - 1867	gift med Gottfrid Bergenheim
VII VIII	Knut	1865 - 1915	
IX	Hildegard	1867 - 1868	inga ättlingar
X XI	Herman	1869 - 1961	inga ättlingar
	Hugo	1870 - 1946	inga ättlingar
	Robert	1872 - 1965	
	Einar	1874 - 1877	gift med Sigrid Bergenheim inga ättlingar

Fjällaregården [Fj.] (Bergenheim)

I
II
III
IV
V
VI
VII
VIII
IX